

TERVISEKASSA

2023. aasta eelarve seletuskiri

Sisukord

Sisukord.....	2
Sissejuhatus.....	3
Tulud	6
Tervishoiukulud.....	8
1. Tervishoiuteenused	8
1.1. Haiguste ennetamine	9
1.2. Perearstiabi.....	10
1.3. Eriarstiabi.....	11
1.4. Õendusabi.....	13
1.5. Hambaravi	13
1.6. Kiirabi.....	15
1.7. Ravikindlustamata isikute kulud	15
1.8. Psühhiaatriline sundravi	15
2. Tervise edendamine	16
3. Ravimid	16
3.1 Kindlustatutele kompenseeritavad ravimid	17
3.2 Täiendav ravimihüvitis.....	17
3.3 Muud ravimid	17
4. Ajutise töövõimetuse hüvitiste kulud.....	18
5. Meditsiiniseadmehüvitised	19
6. Kindlustatu ravi välisriigis	20
7. Muud kulud	20
Tegevuskulud	22
Reservkapital.....	23
Riskireserv	23
Jaotamata tulem	23

Sissejuhatus

Tervisekassa visioon on tagada inimestele turvatunne terviseprobleemide tekkimisel ja lahendamisel selliselt, et meie tervena elatud aastate arv kasvab. Eesti meditsiin suudab pakkuda maailmatasemel ravi koos kaasaegsete meditsiiniseadmete, ravimite ja kvalifitseeritud tervishoiutöötajatega. Ühiskonnas valitseb täna ootus, et ravikindlustussüsteem suudab vastavalt vajadusele seda terves mahus ka rahaliselt võimaldada. Tingituna ühelt poolt elanikkonna vananemisest, inimeste ootuste suurenemisest, meditsiinitehnoloogia arengust ning teiselt poolt tervishoiule suunatava rahalise ressursi piiratusest, anname parima, et leida võimalus nendele ootustele vastamiseks, panustades enam ennetusse, varasesse sekkumisse ja paremini koordineeritud ravisse.

Eelarveprojekti ettevalmistamisel lähtusime Tervisekassa nõukogu poolt aastateks 2023–2026 kinnitatud 4 aasta kulude ja kulude katteallikate planeerimise põhimõtetes sätestatud kriteeriumitest, mis võtavad arvesse nii riigi eelarvestrateegia, riigieelarve seaduse kui kehtiva tervishoiupoliitika ning Tervisekassa planeeritavad arengusuunad.

2023. aasta eelarveprojekti koostamisel arvestame uute tõendus põhiste tervishoiuteenuste, ravimite ja meditsiiniseadmete lisamisega tervishoiuteenuste loetellu alates 2023. aasta 1. jaanuarist.

Arvestanud oleme Ukraina sõjapõgenikele osutatavate tervishoiuteenuste ning makstavate hüvitiste kulude mõjudega. Ukrainas puhkenud sõda on toonud Eestisse üle 60 tuhande Ukraina sõjapõgenikku, kellele on riigi poolt tagatud ajutine kaitse, mis annab neile samad õigused Eesti elanikega. Oma eelarves oleme arvestanud täiendavate kuludega, mida on vaja teha Ukraina sõjapõgenike raviks ning mis kaetakse riigi reservidest.

Tervisekassa 2023. aasta eelarve

Tabel 1. 2023. aasta eelarve tuhandetes eurodes

tuh eurot	2021 tegelik	2022 eelarve	2022 täit-mise prognoos	2023 eelarve	Muutus võrreldes 2022 eelarvega
TERVISEKASSA TULUD					
Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa	1 490 379	1 562 469	1 634 951	1 811 624	15,9%
Tegevustoetus	335 935	369 065	368 974	401 949	8,9%
Tulud kindlustuslepingute alusel	1 632	1 600	1 600	1 500	-6,3%
Sissenõuded ja tulud ravikindlustushüvitistelt	1 660	1 500	1 500	1 350	-10,0%
Finantstulud	0	0	500	50	0,0%
Muud tulud	101 589	32 137	43 768	2 930	-90,9%
EELARVE TULUD KOKKU	1 931 195	1 966 771	2 051 293	2 219 403	12,8%
TERVISHOIUKULUD					
Tervishoiuteenuste kulud	1 255 275	1 407 917	1 408 804	1 650 593	17,2%
Haiguste ennetamise kulud	16 198	20 065	19 382	23 294	16,1%
Üldarstiabi kulud	179 396	204 357	205 197	220 649	8,0%
Eriarstiabi kulud	849 579	937 722	950 759	1 028 207	9,6%
Õendusabi kulud	49 090	63 179	61 379	71 400	13,0%
Hambaravi kulud	61 978	70 559	73 220	81 120	15,0%
Kiirabi kulud	61 392	68 417	67 500	71 303	4,2%
Ravikindlustamata isikute vältimatu ravi	9 263	13 477	11 920	13 477	0,0%
Isikukaitsevahendid	22 757	13 272	7 865	0	-
Sundravi	0	2 600	1 582	6 248	-
Reserv	5 622	14 269	10 000	134 895	-
Tervise edendamise kulud	2 242	4 550	2 450	4 550	0,0%
Ravimite kulud	183 973	211 571	194 916	209 899	-0,8%
Ajutise töövõimetuse hüvitiste kulud	222 933	179 858	203 661	191 590	6,5%
Meditsiiniseadmete hüvitise kulud	12 727	15 240	15 680	19 232	26,2%
Eesti kindlustatute ravi välisriigis	9 060	13 000	12 052	13 010	0,1%
Muud kulud	95 177	55 218	59 714	45 003	-18,5%
Tervishoiukulud kokku	1 781 387	1 887 354	1 897 277	2 133 877	13,1%
TERVISEKASSA TEGEVUSKULUD					
Tööjõukulud	8 381	9 476	9 477	11 042	16,5%
Majandamiskulud	2 030	2 500	2 350	2 749	10,0%

Infotehnoloogia kulud	2 249	3 810	2 900	4 923	29,2%
Arenduskulud	254	790	310	491	-37,8%
Muud tegevuskulud	965	1 341	980	1 421	6,0%
Tegevuskulud kokku	13 879	17 917	16 017	20 626	15,1%
EELARVE KULUD KOKKU	1 795 266	1 905 271	1 913 294	2 154 503	13,1%
TULEM	135 929	61 500	137 999	64 900	-
RESERV					
Reservkapitali muutus	6 967	7 213	7 213	15 958	-
Riskireservi muutus	2 583	2 615	2 615	5 854	-
Jaotamata tulemi muutus	126 379	51 672	128 171	43 088	-
Kokku reservide muutus	135 929	61 500	137 999	64 900	-

Tulud

Tabel 2. 2023. aasta tulude eelarve tuhandetes eurodes

tuh eurot	2021 tegelik	2022 eelarve	2022 täit- mise prognoos	2023 eelarve	Muutus võrreldes 2022 eelarvega
Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa	1 490 379	1 562 469	1 634 951	1 811 624	16%
Tegevustoetus	335 935	369 065	368 974	401 949	9%
Tulud kindlustuslepingute alusel	1 632	1 600	1 600	1 500	-6%
Sissenõuded ja tulud ravikindlustushüvitistelt	1 660	1 500	1 500	1 350	-10%
Finantstulud	0	0	500	50	-
Muud tulud	101 589	32 137	43 768	2 930	-91%
Kokku	1 931 195	1 966 771	2 051 293	2 219 403	13%

Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa

Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa tulu lähtub Rahandusministeeriumi sügisesest majandusprognoosist. Alates 2022. aastast ei maksa riik sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa 13% isikute eest, kes on loetletud sotsiaalmaksuseaduse § 6 lõike 1 punktides 1 ja 5.

Tegevustoetus

Tegevustoetuse eesmärk on laiendada ravikindlustuse tulubaasi, et vähendada süsteemi sõltumist vaid tööhõivel põhinevast rahastamisest ja tagada seeläbi ravikindlustussüsteemi rahastamise pikaajaline jätkusuutlikkus. Riigieelarvest kantakse eraldisena Tervisekassa eelarvesse mittetöötavate vanaduspensionäride pensionite kogusummast 13%, kogusummas 248 miljonit eurot.

Tegevustoetuse summa prognoos tuleneb Rahandusministeeriumi ja Sotsiaalkindlustusameti (SKA) igaaastasest prognoosist.

Lisaks oleme arvestanud riigieelarve toetusega, mis on mõeldud tervishoiukulude katteks ja tervishoiuteenuste kättesaadavuse tagamiseks. 2023. aastal on planeeritud eraldis summas 131 miljonit eurot.

Tegevustoetuse tuludesse oleme arvestanud ka ühekordse toetuse Ukraina sõjapõgenikega seotud kulude katteks (14,4 miljonit eurot) ning Covid-19 vaksineerimise läbiviimiseks (8 miljonit eurot).

Tulud kindlustuslepingute alusel

Tulud kindlustuslepingute alusel tähendab kindlustatud inimesega võrdsustamise lepingust ja Eestis elavate Vene Föderatsiooni sõjaväepensionäride kindlustamisest saadud tulud. Planeerimisel lähtutakse eelnevate aastate kasvutrendist.

Sissenõuded ja tulud ravikindlustushüvitistelt

Sissenõuetena kajastatakse kindlustusfirmadele esitatud liikluskahju tagajärjel väljamakstud tervishoiukulude sissenõuded ning tervishoiuteenuse osutajatele, apteekidele ja kindlustatutele kontrolli tulemusel esitatud nõuded. Planeerimisel lähtutakse eelnevate aastate statistikast.

Finantstulu

Riigi kontsernikontol hoitavate Tervisekassa vabade vahendite, riskireservi ja reservkapitali jääkidelt saadav tulu planeeritakse lähtudes Rahandusministeeriumi kassareservi tulususe prognoosist, arvestades aasta keskmise vahendite saldogaga.

Muud tulud

Muudes tuludes kajastatakse Tervisekassa poolt esitatud nõuded Euroopa Liidu liikmesriikide pädevatele asutustele nende riikide kindlustatutele Eestis osutatud raviteenuste eest, tulu raviteenuste arvete töötlemisest ning tegevuskulude ja ravikindlustuse kuludega seotud valuutakursi muutuste kasumid.

2022. aasta maist kajastuvad muude tulude all ka vaktsiinikindlustuse fondi tulud. 2023. eelarveks on vaktsiinikindlustuse fondi puhul arvestatud 630 tuhat eurot.

Tervishoiukulud

1. Tervishoiuteenused

Tervisekassa prioriteediks on jätkusuutlikult tagada kvaliteetse arsti- ja õendusabi õigeaegne kättesaadavus ning ennekõike toetades esmatasandi tervishoiu arengut. Ühtlasi on Tervisekassa eesmärgiks laiendada teenuste paketti tõenduspõhiste ja kulutõhusate diagnostika- ja ravimeetodite lisamisega.

Viimaste aastate jooksul on ravikindlustatute arv olnud stabiilne. Kuid Ukrainas puhkenud sõda on toonud Eestisse üle 100 tuhande Ukraina sõjapõgenikku, kellest ca 60 tuhat on otsustanud siia pikemalt jääda. Neile on riigi poolt tagatud ajutine kaitse, mis annab neile samad õigused Eesti elanikega. Oleme arvestanud täiendavate kuludega, mida on vaja teha Ukraina sõjapõgenike raviks.

2023. aastaks prognoosime tervishoiuteenuse rahastamise kasvu võrreldes 2022. aasta eelarve täitmise prognoosiga 242 miljonit eurot.

Tabel 3. 2023. aasta tervishoiuteenuste eelarve tuhandetes eurodes

tuh eurot	2021 tegelik	2022 eelarve	2022 täitmise prognoos	2023 eelarve	Muutus võrreldes 2022 eelarvega
Haiguste ennetamise kulud	16 198	20 065	19 382	23 294	16%
Üldarstiabi kulud	179 396	204 357	205 197	220 649	8%
Eriarstiabi kulud	849 579	937 722	950 759	1 028 207	10%
Õendusabi kulud	49 090	63 179	61 379	71 400	13%
Hambaravi kulud	61 978	70 559	73 220	81 120	15%
Kiirabi kulud	61 392	68 417	67 500	71 303	4%
Ravikindlustamata isikute vältimatu ravi	9 263	13 477	11 920	13 477	0%
Isikukaitsevahendid	22 757	13 272	7 865	0	-
Sundravi	0	2 600	1 582	6 248	140%
Reserv	5 622	14 269	10 000	134 895	-
Kokku	1 255 275	1 407 917	1 408 804	1 650 593	17%

Tervishoiuteenuste eelarvesse oleme planeerinud üldkulude kasvu teenuste hindades, tervishoiuteenuste loetelu kaasajastamise ja uute teenuste lisamise ning kättesaadavuse ja prioriteetsete teemade rahastamise. 2023. aastal on fookuses vaimne tervis, vähiravi, insuldipatsientide ja endoproteesimist vajavate inimeste parema raviteekonna tagamine. Vähiravi kvaliteeti toetab Põhja-Eesti Regionaalhaigla avatav uus ravikorpus.

Tervishoiutöötajate kollektiivlepingu läbirääkimised on antud hetkel alles käimas. Tervishoiuteenuste eelarvesse reservi reale oleme hetkel arvestanud palgakomponendi muutuse katteks hindades vahendeid 114 miljonit eurot, mis tagab kollektiivlepingus toodud tervishoiutöötajate miinimumtasude määrade kasvu vähemalt 19% alates 01. aprillist 2023. Lisaks on reservi reale arvestatud vahendid tervishoiuteenuste loetelu muudatusteks ning tervishoiuasutuste tugikulude täiendavaks kasvuks.

Tervishoiuteenuste kuludesse ei ole arvestatud Covid-19 haiglaravimitega seotud kulusid ning Covid-19 viirushaigusega seotud teenuseosutajate lisakulusid. Nende kulude finantseerimine toimub riigi reservide kaudu. Haiglaravimite kulud on prognoositavalt kuni 6 miljonit eurot ning Covid-19 kriisi täiendavad kulud 20 miljonit eurot.

1.1. Haiguste ennetamine

Haiguste ennetamine on tervete inimeste kaasamine terviseuuringutele, rahvastikupõhiste sõeluuringutele, sõltuvusravi või ennetavatele tervishoiuteenustele, et ära hoida või vähendada välditavate haiguste esinemissagedust ning vajadust arstiabi järele. Selleks on vajalik tõsta sõeluuringute kvaliteeti ja efektiivsust, arendada nii lastele ja noortele kui ka täiskasvanutele suunatud ennetustegevusi. 2023. aastal lisanduvad ennetustegevustesse TAI-st üle tulevad sõltuvusnõustamise ja -raviteenused ning tuberkuloosiravi teenuste korraldamine. Koolitervishoiu teenuse raames on rakendamisel koolitervishoiuteenuste kvaliteedisüsteem. 2023. aastal jätkame kopsuvähi ennetuse sõeluuringu pilootprojekti.

Ennetustegevuste hulka kuulub vaktsineerimise korraldamine, sh vaktsiinide kättesaadavuse tagamine ja vaktsineerijate võrgustiku tagamine. Lisaks laste vaktsineerimisele on lisandunud täiskasvanute puhul nii Covid-19 vaktsineerimine kui gripi vaktsineerimine suures mahus, hõlmates sadu tuhandeid inimesi. Tervisekassa ülesanneteks vaktsineerimise korraldamisel on vaktsiinide hankimine, lao ja logistikategevuse korraldamine ning kommunikatsioon.

Tabel 4. 2023. aasta ennetuse eelarve tuhandetes eurodes

tuh eurot	2021 tegelik	2022 eelarve	2022 täitmise prognoos	2023 Eelarve	Muutus võrreldes 2022 eelarvega
Koolitervishoid	9 267	10 245	10 032	11 080	8%
Noorte reproduktiivtervise arendamine	1 467	2 036	1 750	2 199	8%
Noorsportlaste tervisekontroll	1 298	1 737	1 600	2 084	20%
Rinnavähi varajane avastamine	2 117	3 416	2 900	3 567	4%
Emakakaelavähi varajane avastamine	1 347	2 007	1 800	2 143	7%
Jämesoolevähi varajane avastamine	590	495	700	844	71%
Kopsuvähi ennetamine	0	0	500	500	0%
Tubakast loobumise nõustamine	16	56	25	100	79 %
Laste müoopia ennetamine	0	73	45	77	5%
Alkoholarvitamise häire ennetus	0	0	0	700	0%
Muu ennetus	96	0	30	0	0%
Kokku	16 198	20 065	19 382	23 294	16%

1.2. Perearstiabi

Tervisekassa peab oluliseks tugevdada ja laiendada perearstide- ja õdede ravi koordineerija ning tervise-nõustaja rolli. Perearstiabi tugevdamiseks pöörame suurt tähelepanu kvaliteetsele teenustele esmatasandil, kättesaadavusele ja pädevale esmatasandi meeskonnale üle Eesti. Oleme välja töötanud esmatasandi mentorlussüsteemi, arendame kvaliteedisüsteemi ja tervisekeskuste toimemudelit. Perearstide ja eriars-tide aktiivse koostöö arendamiseks laiendame e-konsultatsiooni teenuseid. E-konsultatsiooni teenuse laiendame esmatasandi teenustele koolis ja hooldekodus, kus konsulteerivaks arstiks on perearst. Prog-noosime nende teenuste kasutuse suurenemist, millel ei ole eelarvelage (uuringud perearstide tegevus-fondist, koduõendusteenused esmatasandil). Perearstiteenuste osas on töös pearahasiseste teenuste ana-lüüs, mis valmib 2023. aasta I kvartalis. Seejärel on võimalik üle vaadata antud teenuste hinnastamismudel.

Perearstiabis töötatakse välja asendussüsteem, mille eesmärk on tagada jätkusuutlik teenuste kättesaadavus esmatasandil. Luuakse esmatasandi kriisivalmidus ning omavahelise koostöö ja valvekeskuste rahas-tamise põhimõtted.

Perearstiabi teenuse kättesaadavuse tagamiseks võimaldatakse perearsti nimistu esmakordsel kinnitami-sel (0 nimistu) pearahja tasumine 1200 kindlustatud isiku eest, mis võimaldab töötasu maksmise nii arstile kui ka õele ning samuti uuringuteks ja teraapiateks vajaminevad ressursid.

Laiendatakse gripivaktsineerimise sihtrühma, ka 60–64-aastased saavad gripivaktsiini tasuta.

Uue teenusena lisandub alkoholitarvitamise häire ennetuse ja nõustamise teenus.

Tabel 5. 2023. aasta perearstiabi eelarve tuhandetes eurodes

tuh eurot	2021 tegelik	2022 eelarve	2022 täit- mise prognoos	2023 Eelarve	Muutus võrreldes 2022 eelarvega
Pearaha	86 877	94 560	93 639	96 803	2%
Baasraha	23 843	27 890	29 726	32 924	18%
Lisatasud ja projektid	18 878	22 441	21 421	22 102	-2%
Uuringute fond	31 999	38 770	38 665	41 625	7%
Tegevusfond	6 561	8 066	7 881	9 066	12%
Kvaliteedi tasud	6 089	6 120	6 315	7 120	16%
Teraapiafond	2 014	2 358	3 079	4 356	85%
Sõjapõgenike perearstiabi	0	1 000	900	2 350	135%
Perearsti nõuandetelefon	1 465	1 324	1 409	1 846	39%
Koduõendus tervisekeskuses	1 223	1 311	1 615	1 707	30%
Perearsti ennetustegevused	447	517	547	750	45%
Kokku	179 396	204 357	205 197	220 649	8%

1.3. Eriarstiabi

Tervisekassa prioriteediks eriarstiabis on HVA võrgustumise toetamine, mis võimaldaks parandada patsiendi tervikkäsitlust eriarstiabis, vähendada dubleerivaid tegevusi ja tervishoiuressursside ebaoptimaalset kasutust. Prognooside koostamisel lähtume hetkel kehtivatest rahastamismudelitest ning prognoosiperioodil teada olevatest tasustamismudelite muutustest.

Ambulatoorse ravi kättesaadavuse parandamiseks kaasame ravi osutamisse ka hankepartnerid. Hankepartnerite poolt osutatakse iga viies-kuues ambulatoorne arstivisiit.

2022. aprillist suurendasime ruumide kuludega seotud kulukomponenti teenuste hindades, et tagada energiahindade kasvu kompenseerimine teenuste rahastamisel. Järgmise sammuna on hindades muudetud tugikulude komponenti 2023. aasta jaanuarist ning selle mõju on tagasiulatuvalt arvestatud ka 2022 II poolaastale. Muudatuse mõju 2023. eelarvele on 20 miljonit eurot ning 2022. aasta II poolaastale 10 miljonit eurot.

Alustasime 2020. aastal raviteekonna põhise rahastamise piloteerimist isheemilise insuldi näitel, et saada ülevaade patsiendi tervikkäsitlusest ning positiivsete tulemuste korral kaaluda laialdasemalt raviteekonna põhise rahastamise sisseviimist teenuste eest tasumisel. 2021. aastal alustasime puusa- ja põlveliigese endoproteesimise raviteekonna põhise rahastamise väljatöötamist. 2023. aasta eelarvesse oleme korrastatud endoproteesi raviteekonna projekti arengutest lähtuvalt planeerinud täiendavalt 3 miljonit eurot, et tagada juhtude arvu suurenemine 20%.

2023. aasta osas arvestame sellega, et on vaja tagada piisavad vahendid Covid-19 viiruse haiglaraviks ja taastusraviks ning samal ajal on vaja säilitada teiste haigusseisundite ravi kättesaadavus. Jätkuvalt on prioriteediks infektsioonhaiguste erialale piisavate vahendite planeerimine, et Covid-19 tõttu ei tuleks raviasutustel teha lepinguväliselt tööd. Siiski prognoosime, et vajadus antud kulureal järgnevatel aastal väheneb arvestades vaktsineerimise üle 70%-st hõlmatust ning seeläbi haiglaravi vajaduse vähenemist.

2022. aastal alustati kodulähedaste analüüside projektiga, mille eesmärk on võimaldada analüüside andmist patsiendile kõige sobivamas proovivõtu kohas. Projekt toetab sujuvate ja inimkesksete raviteekondade loomist.

2023. aastal rahastame uusi tõendus põhiseid ja kulutõhusaid haiglaravimeid melanoomi, söögitoruvähi, rinnavähi ja kolorektaalvähi raviks. Lisaks laiendatakse loetelus olevate ravimite patsientide sihtgruppi urtikaaria bioloogilise ravi ja eesnäärmevähi ravi korral.

2023. aastal arvestame et Eestis on rohkem kui 60 tuhat sõjapõgenikku, kes vajavad arstiabi sarnaselt eesti kodanikele. Sõjapõgenike kulude katteks oleme eelarvesse arvestanud kokku 14,4 miljonit eurot. Eriarstiabi eelarves olid sõjapõgenike kulud arvestatud ka 2022. aastasse – ligikaudu 40 miljonit eurot erijuhtude real. Tegelikud kulud on olnud väiksemad ning ka järgmise aasta prognoositavad kulud on madalamad, seetõttu erijuhtude eelarve on väiksem kui 2022. aasta eelarves planeeritud summa.

Tabel 6. 2023. aasta eriarstiabi eelarve tuhandetes eurodes

tuh eurot	2021 tegelik	2022 eelarve	2022 täit-mise prognoos	2023 eelarve	Muutus võrreldes 2022 eelarvega
Eriarstiabi erialad	714 440	750 012	805 153	867 212	16%
ambulatoorne kokku	287 150	281 045	328 209	353 163	26%
päevaravi kokku	32 977	33 589	39 953	42 990	28%
statsionaarne kokku	394 313	435 378	436 991	471 059	8%
Erijuhud	78 643	129 687	88 899	97 080	-25%
Ülikallid juhud	9 472	11 476	11 897	12 794	11%
Muud erijuhud	69 171	118 211	77 002	84 286	-29%
Periooditasud	56 496	58 023	56 707	63 915	10%
Eriarstiabi kuutasu	3 025	3 178	3 429	3 766	19%
Valmisolekutasu	53 471	54 845	53 278	60 149	10%
Kokku	849 579	937 722	950 759	1 028 207	10%

Tabel 7. 2023. aasta eriarstiabi ravijuhud

	2021 tegelik	2022 eelarve	2022 täit-mise prognoos	2023 eelarve	Muutus võrreldes 2022 eelarvega
Eriarstiabi erialad	2 906 518	3 050 394	3 006 385	3 043 015	0%
ambulatoorne kokku	2 696 571	2 801 039	2 783 573	2 811 387	0%
päevaravi kokku	57 443	60 712	65 678	68 337	13%
statsionaarne kokku	152 504	188 643	157 134	163 291	-13%
Erijuhud	45 830	44 400	67 459	60 260	36%
Ülikallid juhud	66	72	70	73	1%
Muud erijuhud	45 764	44 328	67 389	60 187	36%
Periooditasud	330	572	572	586	2%
Eriarstiabi kuutasu	12	12	12	12	0%
Valmisolekutasu	318	560	560	574	2%
Kokku	2 952 678	3 095 366	3 074 416	3 103 861	0%

2023. aasta eriarstiabi eelarve üldised prioriteetid tuginevad peamiselt eelnevate aastate kokkulepitule.

Olulisemad märksõnad on:

- onkoloogia, hematoloogia;
- laste ravi täpsema fookusega laste plaanilisel ambulatoorsel ravil ja lastepsühhiaatria osas;
- vaimse tervise häirete ravi, sh psühhiaatria;

- infektsioonhaigused;
- endoproteesimine;
- insuldiravi;
- kättesaadavuse parandamine raviasutuse esmastele patsientidele.

1.4. Õendusabi

Õendusabi eesmärk on patsiendile parima võimaliku elukvaliteedi ja toimetuleku saavutamine või säilitamine. Õendusabi vajavad patsiendid, kes ei tule iseseisvalt toime kroonilistest haigusest tingitud erinevate häirete ja puuete tõttu. Õendusabil on oluline roll aktiivravi järgsel toetusravis. Kurvematel juhtudel võivad patsiendid vajada ka hospiitravi, kus teenuse kättesaadavus laieneb üle Eesti (Narva ja Kuressaare). Stacionaarset õendusabi toetab Irus avatav uus ravikorpus 300 voodikohaga.

Õendusabi arengus on lähiaastate märksõnaks kvalitatiivne kasv. Koostöös Sotsiaalministeeriumiga on väljatöötamisel hooldus- ja õendusabi vajaduse hindamise ühtsed põhimõtted ja juhendid ning seoses sellega suunatakse täiendavad vahendid stacionaarsesse õendusabisse. Jätakuvalt on õendusabi arendamisel meie prioriteet koduõendusteenuse kättesaadavuse parandamine vähendades seeläbi aktiivravi ja stacionaarse õendusabi koormust.

Õendusabis laieneb teenusesaajate osakaal hooldekodudes, kus on eesmärk jõuda kõikide hooldekodude elanikeni. Koduõendusteenuse kättesaadavuse parendamiseks on planeeritud täiendavalt rahalisi vahendeid.

Eesmärk on välja töötada õendusteenuste ja ämmaemandusteenuste iseseisvate vastuvõttude kontseptsioon, samuti alustada asendussüsteemi loomisega õenduses. Plaanis on alustada e-konsultatsiooni teenuse väljatöötamisega õdedele. Loomisel on 3N elektroonilise õendusdokumentatsiooni kontseptsioon.

2023. aastal lisandub kaks uut teenust õendusabis – suuõõne hindamine õendusteenusel läbi videokonsultatsiooni ja suusisene skänner, mis on vajalikud hambaravi teenustega seotud tegevuste jätkamiseks üld- ja erihooldekodudes.

Tabel 8. 2023. aasta õendusabi eelarve tuhandetes eurodes

tuh eurot	2021 tegelik	2022 eelarve	2022 täitmise prognoos	2023 eelarve	Muutus võrreldes 2022 eelarvega
Stacionaarne õendusabi	9 538	11 716	10 887	11 940	2%
Koduõendus	34 126	44 962	44 117	51 700	15%
Õendus üldhooldusteenusel	5 426	6 501	6 375	7 760	19%
Kokku	49 090	63 179	61 379	71 400	13%

1.5. Hambaravi

Tervisekassa hambaravi eelarve sisaldab laste hambaravi, hambahaiguste ennetamise ning täiskasvanute hambaravi- ja proteesihüvitise kulud.

Prioriteediks on laste hambahaiguste ennetuse ja ravi teenuste kättesaadavuse ühtlustamine ja

parandamine. Prognoosi koostamisel arvestame, et laste hambaravi on võrdsustatud esmatasandi teenustega ja kõigil hambaarstidel, kes vastavad kvalifitseerimise tingimustele, on võimalik osutada laste hambaravi. Uutel partneritel on võimalik esitada jooksvalt taotlus teenuse osutamiseks ning uusi lepinguid alustame kahel korral aastas.

2023. aasta eelarve koostamisel on hambaravi hüvitise puhul lähtutud kahest määrast: täiskasvanu hüvitise määrast, milleks on 40 eurot aastas 50%-se omaosalusega ning kõrgendatud määrast, mida makstakse rasedatele, alla 1-aastase lapse emadele, töövõimetus- ja vanaduspensionäridele, osalise või puuduva töövõimega inimestele, suurenenud hambaravivajadusega inimestele ning alates 2022. aastast registreeritud töötutele ja toimetulekutoetust saavatele isikutele. Kõrgendatud hüvitise määr on 85 eurot ning omaosalus 15%. Eelarvet koostades arvestame sellega, et hambaravihüvitise kasutus kasvab. Ühelt poolt on Covid-19 pandeemia ajal suurenenud hambaravihüvitise lepingupartnerite arv, mis tänaseks küündib üle 430-ne. See on ca 100 partnerit rohkem võrreldes Covid-19 eelse perioodiga. Teiselt poolt on suurenenud ka hüvitise kasutajate arv. Jätkub e-konsultatsiooni rakendamine hambaarst – ortodont erialadel. Ortodontias nüüdisajastati teenuse hindasid.

Endoproteesimise raviteekonna standardi osaks on endoproteesimise eelne hambaarsti visiit ja põletike ravi. Selleks, et patsientide omaosalus ei kasvaks on arvatud endoproteesimise eelne hambaravi kõrgenenud hüvitise rühma (85 eurot ja omaosalus 15%) ning endoproteesimine eelselt võimaldatakse ka vältimatu abi teenuseid piiratud teenuste pakatina.

Hambaravis laiendame teenuste kättesaadavust hooldekodude ja erihooldekodu elanikele, rahastame teenuseid, kus koostöös õendusteenuse osutajaga toimub ravihindamine läbi videokonsultatsiooni. Teenuse eesmärk on tagada teenuste kättesaadavust ja vähendada transpordi vajadust lamajatele, kuna eelvisiit toimub hooldekodus ja patsient läheb juba eelhinatuna ravile.

Hambaproteesimise teenuse eest võtab Tervisekassa maksmise kohustuse üle ravikindlustatud töövõimetuspensionäridel, vanaduspensionäridel, osalise või puuduva töövõimega inimestel ning üle 63-aastastel ravikindlustatud eakatel kuni 260 euro eest kolme aasta kohta.

Tabel 9. 2023. aasta hambaravi eelarve tuhandetes eurodes

tuh eurot	2021 tegelik	2022 Eelarve	2022 täitmise prognoos	2023 eelarve	Muutus võrreldes 2022 eelarvega
Laste hambahaiguste ennetus ja ravi	27 181	30 216	33 684	36 349	20%
Ortodontia	8 960	9 215	10 188	11 444	24%
Täiskasvanute vältimatu hambaravi	1 954	2 367	1 975	2 093	-12%
Täiskasvanute plaaniline hambaravi	23 842	28 715	27 326	31 186	9%
Täiskasvanute orthodontia	0	1 400	50	89	-94%
Täiskasvanute plaaniline hambaravi	111	127	168	215	69%
Elupuhune hambaravi	232	242	400	434	79%
Haiglaravi hambaravi	0	55	0	8	-85%
Täiskasvanute mitterahaline hambaravihüvitis	16 289	19 191	19 174	22 832	19%
Täiskasvanute mitterahaline proteesihüvitis	7 210	7 700	7 534	7 608	-1%
Valmisolekutasu	41	46	47	48	4%
Kokku	61 978	70 559	73 220	81 120	15%

1.6. Kiirabi

2022. aastal pikendasime kiirabipidajatega kiirabiteenuse lepingud kolmeks aastaks. Värkendatud lepingutes on täpsustatud teenuse osutamise üldtingimused, kvaliteeditingimused ning rahastamise põhimõtted.

Kiirabi kulude planeerimisel arvestame võimalike lisabrigaadide vajadusega, mis on tingitud Covid-19 viiruslainetega ning alates 2022. aasta märtsist Ukraina sõjapõgenike teenindamisega.

Tabel 10. 2023. aasta kiirabi eelarve tuhandetes eurodes

tuh eurot	2021 tegelik	2022 Eelarve	2022 täit- mise prognoos	2023 eelarve	Muutus võrreldes 2022 eelarvega
Kiirabi	61 392	68 417	67 500	71 303	4%

1.7. Ravikindlustamata isikute kulud

Alates 2019. aastast rahastab Tervisekassa ravikindlustamata inimeste vältimatuid ravikulusid (varasemalt rahastas Sotsiaalministeerium) ning eelarve koostamisel tuginevad eelnevate aastate teenuse kasutuse andmetele ning arvestame, et kindlustamata isikute osakaal võib Ukraina sõjapõgenike tõttu mõnevõrra suurenedada. 2022. aastast laienesid kindlustamata isikutele ka ennetuse sõeluuringute teenused, millega 2023. eelarve koostamisel samuti arvestame.

Tabel 11. 2023. aasta ravikindlustamata isikute ravikulude eelarve tuhandetes eurodes

tuh eurot	2021 tegelik	2022 eelarve	2022 täit- mise prognoos	2023 eelarve	Muutus võrreldes 2022 eelarvega
Ravikindlustamata isikute kulud	9 263	13 477	11 920	13 477	0%

1.8. Psühhiaatriline sundravi

2022. aasta oktoobrist liikus psühhiaatrilise sundravi rahastamine riigieelarvest Tervisekassasse ning see teenus on lisandunud meie poolt rahastatavate tervishoiuteenuste loetellu. Tervisekassa kontrollis lepingu alusel juba varasemalt kõiki psühhiaatrilise sundravi ja vältimatu psühhiaatrilise abi eest esitatud raviarveid ning tasub ka ravikindlustamata inimeste vältimatu psühhiaatrilise abi, sh tahtest olenematu vältimatu psühhiaatrilise abi osutamise eest tervishoiuteenuse osutajatele. Tervishoiuteenuste rahastamise ühtlustamiseks lisandub ka kohtu poolt määratud psühhiaatrilise sundravi teenus Tervisekassa eelarvest rahastatavate tervishoiuteenuste hulka. Sundravi teenusega seotud kulude katteks oleme eelarvesse arvestanud veidi üle 6 miljoni euro.

Tabel 12. 2023. aasta psühhiaatrilise sundravi eelarve tuhandetes eurodes

tuh eurot	2021 tegelik	2022 eelarve	2022 täit- mise prognoos	2023 eelarve	Muutus võrreldes 2022 eelarvega
Psühhiaatriline sundravi	0	2 600	1 582	6 248	140%

2. Tervise edendamine

Tervise edenduse valdkonnas lähtume prognoosi koostamisel Tervisekassa arengukavas seatud eesmärkidest. Jätkuvalt hoiame tähelepanu jagada tervisekäitumise infot sõeluuringute, liikumise, vaimse tervise, meeste tervise ja organdoonorluse teemadel. Tervise edendamise projektide alla planeeritakse ka ravijuhendite, patsiendijuhendite ning kliiniliste auditite süsteemi arendamise, juhendite väljatöötamise ja rakendamise seotud kulud. Järgnevatel aastatel suurendavad edendusega seotud kulusid Covid-19 vaktsineerimisega seotud kommunikatsioonitegevused, mis 2022. aasta juulist tulid Sotsiaalministeeriumist Tervisekassasse üle ning täiendavad sekkumismeetmed inimeste suuremaks kaasamiseks nende tervise otustesse.

Tabel 13. 2023. aasta tervise edendamise eelarve tuhandetes eurodes

tuh eurot	2021 tegelik	2022 eelarve	2022 täitmise prognoos	2023 eelarve	Muutus võrreldes 2022 eelarvega
Kokku	2 242	4 550	2 450	4 550	0%

3. Ravimid

Ravimite eelarve koosneb:

- kindlustatutele kompenseeritavatest ravimitest;
- täiendavast ravimihüvitisest;
- muud ravimid

Tabel 14. 2023. aasta ravimite eelarve tuhandetes eurodes

tuh eurot	2021 tegelik	2022 eelarve	2022 täitmise prognoos	2023 eelarve	Muutus võrreldes 2022 eelarvega
Kindlustatutele kompenseeritavad ravimid	158 159	182 039	168 099	182 499	0%
Täiendav ravimihüvitis	7 994	8 432	8 225	8 600	2%
HIV, AIDS, antidoodid ja immuunpreparaadid	17 820	21 100	18 592	18 800	-11%
Kokku	183 973	211 571	194 916	209 899	-1%

3.1 Kindlustatutele kompenseeritavad ravimid

Tervisekassa poolt kompenseeritavaid ravimeid, mida patsient saab iseseisvalt kasutada, väljastatakse apteegist tervishoiutöötaja retsepti alusel. Osa retsepti maksumusest tasub Tervisekassa ja vastav summa arvestatakse maha apteegis. Ambulatoorseks kasutamiseks mõeldud soodusravimite hüvitamine patsientidele on Tervisekassa jaoks avatud kohustus. See tähendab, et Tervisekassa on kohustatud soodusravimite loetellu kantud vajaduspõhised ravimid seaduses määratud ulatuses hüvitama ega saa vahendite puudumisele viidates keelduda.

Alates 1. jaanuarist 2018 tegeleb Tervisekassa soodusravimite hinnakokkulepete sõlmimise ja muutmisega, arvutab soodusravimite piirhindu, menetleb soodusravimite loetelu taotlusi ja koordineerib ravimikomisjonitööd.

Eelarve koostamisel arvestame Tervisekassa ravimite loetelu täiendamist uute ravimitega ning retseptiravimite kasutuse kasvuga. Uute ravimite lisakuluks 2023. aastal oleme arvestanud 3,5 miljonit eurot.

Tervisekassa eelarvesse ei ole arvestatud Covid-19 suukaudsete retseptiravimite kulud. Need summad kaetakse riigi reservidest. Nende hinnanguline maksumus aastas on ligi 12 miljonit eurot.

Tabel 15. 2023. aasta kindlustatutele kompenseeritavate ravimite eelarve tuhandetes eurodes

tuh eurot	2021 tegelik	2022 eelarve	2022 täitmise prognoos	2023 eelarve	Muutus võrreldes 2022 eelarvega
Kindlustatutele kompenseeritavad ravimid	158 159	182 039	168 099	182 499	0%

3.2 Täiendav ravimihüvitis

Alates 2018. aastast muutus ravimihüvitis automaatseks ning lisasoodustuse saab kindlustatu koos tava-pärase ravimisoodustusega juba apteegis ravimi väljaostmisel. Seda aga juba kulutustelt, mis ületavad 100 eurot kalendriaastas .

Täiendavale ravimihüvitisele prognoosime 2023. aastaks kasvu eelnevate aastate põhjal. Viimastel aastatel on täiendavat ravimihüvitist saanud juba pea 150 tuhat inimest aastas.

Tabel 16. 2023. aasta täiendava ravimihüvitise eelarve tuhandetes eurodes

tuh eurot	2021 tegelik	2022 eelarve	2022 täitmise prognoos	2023 eelarve	Muutus võrreldes 2022 eelarvega
Täiendav ravimihüvitis	7 994	8 432	8 225	8 600	2%

3.3 Muud ravimid

Muudes ravimites kajastatakse HIV/AIDS ravimite kompenseerimist, tuberkuloosiravimite kompenseerimist, immuunpreparaatide soetamisega seotud kulud ja antidootide kulud.

Alates 2019. aastast teostab ravimihankeid Tervisekassa. Muudatus on vajalik, sest ennetustegevuste olulise osa moodustavad nakkushaiguste leviku tõkestamine vaksineerimiste abil ning HIVi ja tuberkuloosi ravi tagamine. Nimetatud teenuseid rahastati varasemalt riigieelarvest, kuna need teenused peavad olema

kättesaadavad kõigile, nii ravikindlustatud kui ravikindlustamata isikutele.

Alates 2023. aastast tuleb Tervisekassase üle Covid-19 vaktsiinide hankimise ning lao ja logistikaga seotud kulud. Lao ja logistikateenuse osas on uuest aastast meie partner Magnum Logistics OÜ ning praeguse partneri, Terviseameti, laost kolisime ravimid uue partneri juurde 2022. aasta detsembris. 2023. aasta esimesest nädalast toimetab logistikapartner kõik tellitud vaktsiinid (sh kalendervaktsiinid) tervishoiuteenuste osutaja tegevuskohta.

Covid-19 vaktsiinide osas on riigil tehtud pikaajalised lepingud, mille täitmist ja muutmist koostöös Sotsiaalministeeriumiga korraldame. Covid-19 vaktsiinide ostuga seotud kulusid ei ole Tervisekassa eelarvesse arvestatud, need kulud kaetakse riigi reservidest. Prognoositavad kulud 2023. aastal on 25 miljonit eurot.

4. Ajutise töövõimetuse hüvitiste kulud

Ajutise töövõimetuse hüvitis on rahaline kompensatsioon, mida makstakse töövõimetuslehe alusel kindlustatud isikule, kellel jääb ajutise töövabastuse tõttu saamata sotsiaalmaksuga maksustatud tulu.

Eelarve planeerimisel lähtutakse eelnevate aastate järgmistest näitajatest:

- töövõimetuspäevade arv;
- tööhõive kasv;
- töötavate kindlustatute arv;
- töövõimetuspäevade arv töötava kindlustatu kohta;
- keskmise päevapalga kasv lähtuvalt Rahandusministeeriumi majandusprognoosist;
- päeva keskmine hüvitis.

Ajutise töövõimetushüvitiste kulude kasvu peamiseks teguriks on prognoositav keskmise palga tõus, millest tulenevalt kallineb Tervisekassa poolt hüvitatavate töövõimetuspäevade maksumus.

Ajutise töövõimetushüvitise kulude prognoosimisel arvestame Covid-19 viirusest tingitud töövõimetushüvitiste suurema kasutusega. Prognoosi aluseks kasutame 2021. ja 2022. aasta töövõimetushüvitiste statistikat ning Covid-19 vaksineerimise prognoositavast hõlmatuse kasvust tulenevat langustrendi Covid-19 põhjusega töövõimetuslehtedele.

Eelarve koostamisel oleme arvestanud, et Tervisekassa hüvitab inimesele haigestumise ja vigastuste korral haigusjuhtumid alates 6. haiguspäevast kuni 30.06.2023 avatud haiguslehtedele. Antud põhimõtte jätkamise eelarvemõju esimeseks poolaastaks on 16 miljonit eurot. Alates 01.07.2023 rakendub uuesti varasem meetodika, kus Tervisekassa võtab haigusjuhtumi hüvitamise kohustuse üle üheksandast päevast.

Alates 2022. aastast makstakse sünnitushüvitisi Sotsiaalkindlustusameti eelarvest. Sellest muudatusest tulenevalt vähendati ka Tervisekassa tulusid, muutes sotsiaalmaksu seadust ning riik ei maksa sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa enam vanemahüvitist saava ning puuduva töövõimega isikute eest (sotsiaalmaksuseaduse § 6 lõike 1 punktides 1 ja 5 toodud loetelu).

Tabel 17. 2023. aasta töövõimetushüvitiste eelarve tuhandetes eurodes

tuh eurot	2021 tegelik	2022 eelarve	2022 täitmise prognoos	2023 eelarve	Muutus võrreldes 2022 eelarvega
Haigushüvitised	130 595	126 030	140 063	143 761	14%
Hooldushüvitised	29 140	29 829	39 544	41 409	39%
Sünnitushüvitised	57 864	17 589	18 577	0	-
Tööõnnetushüvitised	5 334	6 410	5 477	6 420	0%
Kokku	222 933	179 858	203 661	191 590	7%

5. Meditsiiniseadmehüvitised

Tervisekassa hüvitab meditsiiniseadmeid kõigile kindlustatutele, kellele arst on määranud meditsiini-seadme kasutamise, arvestades meditsiiniseadmete loetelus toodud tingimusi. Meditsiiniseadmete osas on tegemist Tervisekassale avatud kohustusega, mistõttu mõjutab kulude tõusu eeskätt kindlustatute teadlikkuse kasvust tingitud nõudlus. Kulude tõusu mõjutab ka uute tõenduspõhiste ja kulutõhusate seadmete lisamine meditsiiniseadmete loetellu ja hüvitatavate meditsiiniseadmete maksimumkoguste muutmine. Arvestame eelnevate aastate kasvutrendiga.

Muudatuste fookuses on 1. tüüpi diabeediga noorukitele vanuses 19–25 (k.a.) pumpravi võimaldamine (laiendame meditsiiniseadmete kasutajate sihtrühma). Uue seadme kasutuselevõtuga parandame võimalusi kroonilises haavaravis. Lisaks on eelarve kasv tingitud hindade tõusust katmaks meditsiiniseadmete sisendhindade tõusu ning tagamaks toodete jätkusuutlik valmistamine ja müük patsientidele. Põhilised hinnatõusud puudutavad ortoosid ning pumpravi tarvikuid.

2023. aasta eelarves on ettevaatavalt arvestatud võimalike 01.07.2023 muudatuste mõjuga. Sellest aastast muudame meditsiiniseadmete loetelu kaks korda aastas.

Tabel 18. 2023. aasta meditsiiniseadmehüvitiste eelarve tuhandetes eurodes

tuh eurot	2021 tegelik	2022 eelarve	2022 täitmise prognoos	2023 eelarve	Muutus võrreldes 2022 eelarvega
Ortoosid	1 865	2 313	2 567	2 853	23%
Insuliinipumbad ja insuliinipumba tarvikud	2 111	3 411	3 991	6 078	78%
Diabeeditarvikud (va pumpravi)	4 755	4 780	4 540	5 007	5%
Stoomihooldusvahendid	1 766	1 977	1 898	2 093	6%
Püsiva positiivrõhu aparaadid ja maskid	1 601	1 929	1 775	1 958	1%
Haavasidemed, -plaastrid ja haavaraviseadmed	87	94	94	137	45%
Urineerimise abivahendid	16	136	155	182	34%
Muud meditsiiniseadmehüvitised	526	600	660	923	54%
Kokku	12 727	15 240	15 680	19 232	26%

6. Kindlustatu ravi välisriigis

Kindlustatu ravi välisriigis koosneb plaanilisest ravist välisriigis ning hüvitistest seoses Euroopa Liidu õigusaktidega, kus hüvitise saajaks on Tervisekassa kindlustatu.

Tervishoiuteenuste osutamist ning selle eest tasumist reguleerib EL riikide sotsiaalkindlustussüsteeme koordineeriv Euroopa Nõukogu määrus, millest tulenevad tervishoiuteenuste hüvitised on Tervisekassale avatud kohustus.

2013. aastal rakendus Eestis direktiiv „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv patsiendiõiguste kohaldamise kohta piiriüleles tervishoius“. Piiriülese arstiabi hüvitamise tingimused on toodud ravikindlustuse seaduses – patsiendid võivad minna teise liikmesriiki eesmärgiga saada seal lisaks vajaminevale ravile ka plaanilist ravi. Kulude hüvitamine Tervisekassa eelarvest toimub Eestis kehtivate tervishoiuteenuste piirhindade alusel.

Tabel 19. 2023. aasta kindlustatu välisriigi ravi eelarve tuhandetes eurodes

tuh eurot	2021 tegelik	2022 eelarve	2022 täitmise prognoos	2023 eelarve	Muutus võrreldes 2022 eelarvega
Plaaniline ravi välisriigis	2 967	4 900	4 000	4 780	-2%
Eestis kindlustatud inimese tervishoiuteenuse hüvitise kulud teises liikmesriigis	6 022	7 980	7 800	7 980	0%
Kulud Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivi alusel	71	120	252	250	108%
Kokku	9 060	13 000	12 052	13 010	0%

7. Muud kulud

Muud kulud koosnevad

- residentuuri töötasuga seotud kuludest;
- EL liikmesriikide kindlustatute vajaminevast arstiabist, mille esmalt tasub Tervisekassa, aga tervishoiuteenuste kulude lõplikuks kandjaks jääb isiku kindlustajariik;
- innovatsioonifondist;
- tervishoiu infosüsteemide arendus ja halduskuludest;
- vaktsiinikindlustuse fondi kuludest;
- Terviseametilt ülevõetava ravimite lao ja logistikaga seotud kuludest.

Kõige suurema kulu moodustab residentuuriga seondud kulu, mille kulu järgnevatel aastatel on olenevalt aastast 23–29 miljonit eurot. Kulusid suurendab kokkulepe, et järgmisest õppeaastast kasvab residentide arv rohkem kui 30 koha võrra.

Tervishoiuteenuste osutamise kvaliteeti, kättesaadavust ja efektiivsust arendavate tegevuste või projektide ning tervisesüsteemi arendustegevuste rahastamiseks kasutame innovatsioonifondi. Prognoosiperioodiks on innovatsioonifondi maht planeeritud 2022. aasta tasemel. Innovatsioonifondi suuremad projektid on

seotud tervise infosüsteemi arendustega (sh uue põlvkonna tervise infosüsteemiga), kaugteenuste arendamisega, uute raviteekondadega ning patsiendile mõeldud e-lahendustega (teavitused jm).

Tervishoiu infosüsteemide arendus ja halduskulu alla planeerime kulud, mis on seotud olemasolevate infosüsteemide töökorras hoidmisega. Põhilised kulud on seotud digiresepti, perearstide otsusetoe ning tervise infosüsteemi haldus- ja hoolduskuludega.

2022. aasta maist rakendus vaktsiinikindlustus ning sellest lähtuvalt oleme järgivate aastate prognoosidesse lisanud ka vaktsiinikindlustuse fondi kulud. 2023. eelarves on kulude mahuks arvestatud 630 tuhat eurot.

Tabel 20. 2023. aasta muude kulude eelarve tuhandetes eurodes

tuh eurot	2021 tegelik	2022 eelarve	2022 täitmise prognoos	2023 eelarve	Muutus võrreldes 2022 eelarvega
ELis kindlustatu tervishoiuteenused	1 513	1 500	1 550	1 600	7%
Mitmesugused tervishoiukulud	19 190	36 078	30 991	37 999	5%
Covid lisakulud	74 474	17 640	27 173	5 404	-69%
Kokku	95 177	55 218	59 714	45 003	-18%

Tegevuskulud

Lähtuvalt tervishoiusüsteemi arendusvajadusest, planeerime 2023. aastaks tervishoiu administreerimise tegevuskulude mahuks kuni 0,96% eelarve kogukuludest.

Tööjõukulude kasv peegeldab Tervisekassa eesmärki hoida oma personal kompetentsena ning põhipalk tööjõuturul konkurentsivõimelisena. 2023. aastal lisandub Tervisekassale täiendavaid ülesandeid ning organisatsiooni sees viiakse lõpule teenusepõhisele juhtimisele üleminek, mille jaoks on väga oluline hoida põhipalk tööjõuturul konkurentsivõimeline.

Majandamiskulude all on kajastatud Tervisekassa igapäevategevusega seotud kulud, sealhulgas ka Tervisekassa töötajate koolituskulud, konsultatsioonide (sealhulgas auditeerimiskulud) ja uuringute ning sisekommunikatsiooni kulud.

Majanduskulude eelarve planeerimisel oleme arvestanud elektri ja kütte hindade tõusuga ning rendihindade iga-aastase korrigeerimisega. Suurim kasv on Tallinna kontoriruumide rendihinnas, millises sisaldub kütte jm hinna tõus 14%. Majandamiskulude eelarve kasvu mõjutab ka Euroopa ravikindlustusekaardi väljajandmise- ja postikulude kasv, mis on osaliselt seotud põgenike kriisiga, kus paljud alalise elamisloaga Ukraina inimesed võtavad endale Euroopa Liidu siseseks liikumiseks ravikindlustusekaardi.

Infotehnoloogiliste kulude arvelt rahastatakse IT infra- ning arenduskulud tagamaks tervishoiuga seotud infosüsteemide töökindlus ning kaasaegsus.

Infotehnoloogia kuludes on prioriteediks pilveteenustele üleminek, milleks suurendame 2023. aastal IT kulude eelarves SAP pilveteenuste kulusid 1 miljoni euro võrra. Samuti kavandame arvutitöökohtade uuendamist ning planeerime arendada Tervisekassa sise- ja välisveebi (koduleht, ravijuhendid, partnerportaalid jne) ning juurutame tegevuspõhise hinnakujundusmudeli uut IT lahendust.

Arenduskulude alla planeeritakse tervishoiukulude auditeerimise ja konsultatsioonide kulud.

Arenduskulude eelarve vähenemine on seotud sellega, et alates 2023. aastal on vaktsiinikahjude fond planeeritud tervishoiukulude eelarvesse.

Muude tegevuskulude all on suurim kuluartikkel käibemaksukulu Tervisekassa erinevatelt tegevuskuludelt (nt infotehnoloogiaga seotud käibemaksukulud).

Tabel 21. 2023. aasta tegevuskulude eelarve tuhandetes eurodes

tuh eurot	2021 tegelik	2022 eelarve	2022 täitmise prognoos	2023 eelarve	Muutus võrreldes 2022 eelarvega
Tööjõukulud	8 381	9 476	9 477	11 042	17%
Majandamiskulud	2 030	2 500	2 350	2 749	10%
Infotehnoloogia kulud	2 249	3 810	2 900	4 923	29%
Arenduskulud	254	790	310	491	-38%
Muud tegevuskulud	965	1 341	980	1 421	6%
Kokku	13 879	17 917	16 017	20 626	15%

Reservkapital

Reservkapitali moodustamist reguleerib Eesti Haigekassa seaduse §38 järgmiselt

- Reservkapital on Tervisekassa eelarve vahenditest moodustatav reserv makromajanduslikest muutustest tulenevate eelarve riskide vähendamiseks.
- Reservkapitali suuruseks on 5,4% eelarve mahust.
- Reservkapitali võib kasutusele võtta ainult erandkorras Vabariigi Valitsuse korraldusega valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul. Enne ettepaneku esitamist Vabariigi Valitsusele kuulab valdkonna eest vastutav minister ära Tervisekassa nõukogu arvamuse.

Arvestades eelarve suurust, on 2023. aastal nõutav reservkapital 116,3 miljonit eurot. Reservi kantakse vahendid Tervisekassa jaotamata tulemi realt.

Riskireserv

Riskireservi moodustamist reguleerib Eesti Haigekassa seaduse §39¹ järgmiselt

- Riskireserv on Tervisekassa eelarve vahenditest moodustatav reserv organisatsioonile võetud kohustustest tulenevate riskide vähendamiseks.
- Riskireservi suurus on 2% Tervisekassa tervishoiukulude eelarve mahust.
- Riskireservi võib kasutusele võtta Tervisekassa nõukogu otsusega.

2023. aastal on nõutav riskireservi suurus 42,7 miljonit eurot. Reservi kantakse vahendid Tervisekassa jaotamata tulemi realt.

Jaotamata tulemi

Tervisekassa eelmiste perioodide jaotamata tulemi kasutusele võttu reguleerib Eesti Haigekassa seaduse §36¹ järgmiselt

- Tervisekassa eelmiste perioodide jaotamata tulemit on majandusaastas lubatud kasutusele võtta kuni 30% ulatuses, kuid mitte rohkem kui 7% eelmisel kalendriaastal Tervisekassa eelarves ettenähtud tervishoiuteenuste kuludest.
- Tervisekassa eelmiste perioodide jaotamata kasumi kasutuselevõtu otsustab nõukogu juhatuse ettepaneku alusel.

2023. aastal on jaotamata tulemi prognoositav maksimaalne lubatav kasutus 117 miljonit eurot, millest 21,8 miljonit on arvestatud reservkapitali ja riskireservi suurendamiseks, et viia reservid seadusega nõutavale tasemele.